

e-PORADNIK

POWIAT RYCKI

wydanie IV/2021

www.pomocprawna.oic.lublin.pl
www.ryki.powiat.pl
www.oic.lublin.pl

poradnik przygotowany w ramach zadania publicznego realizowanego
w formie powierzenia zadania przez Zarząd Powiatu Ryckiego

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

Polska Fundacja Ośrodków
Wspomagania Rozwoju Gospodarczego
„OIC Poland” w Lublinie

Polska Fundacja Ośrodków
Wspomagania Rozwoju Gospodarczego
„OIC Poland” w Lublinie

**POWIAT
RYCKI**

Publikacja bezpłatna.

E-Poradnik przygotowany w ramach umowy zawartej z POWIATEM RYCKIM - Nr OR.042.1.4.2.2020 z dnia 15.12.2020r. - realizacja zadania zleconego z zakresu administracji rządowej w zakresie powierzenia prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na terenie powiatu ryckiego w roku 2021.

Realizator Zadania i Wydawca :

Polska Fundacja Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego "OIC Poland" z siedzibą w Lublinie

ul. Gospodarcza 26

20-213 Lublin

tel.: (81) 710-46-30

fax: (81) 746-13-24

e-mail: sekretariat@oic.lublin.pl

<http://www.oic.lublin.pl>

Polska Fundacja Ośrodków
Wspomagania Rozwoju Gospodarczego
„OIC Poland” w Lublinie

Autor artykułów:

Dorota Ulikowska – Prawnik/Mediator

Lublin, GRUDZIEŃ 2021

Strona 1

Fundacja „OIC Poland”

ul. Gospodarcza 26

20-213 Lublin

NIP: 712-01-69-716

tel.: (81) 710-46-30 / fax: (81) 746-13-24

www.oic.lublin.pl

Wpis do rejestru Agencji Zatrudnienia nr 371

Spis treści

1. Wprowadzenie – nieodpłatne porady prawne, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, edukacja prawna.....	3
2. Darmowa pomoc prawna podczas epidemii koronawirusa	6
3. Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.....	7
4. Wniosek o przywrócenie terminu do podjęcia czynności procesowej.....	12
w postępowaniu cywilnym.....	12
5. Wyliczenie kwoty wolnej od potrąceń przy umowach zlecenia.....	17

1. Wprowadzenie – nieodpłatne porady prawne, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, edukacja prawna

Nieodpłatna pomoc prawna i edukacja prawna świadczona jest zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej.

Miejsce świadczenia pomocy:

Dzień tygodnia	Godziny	Miejsce
Poniedziałek	14:00-18:00	Urząd Gminy Kłoczew, Długa 67
Wtorek	12:00-16:00	Urząd Gminy Ułęż, Ułęż 168,
Środa	14:00-18:00	Urząd Miasta Dęblin, ul. Rynek 12
Czwartek	14:00-18:00	Urząd Gminy Nowodwór, Nowodwór 71A
Piątek	14:00-18:00	Gminny Ośrodek Kultury w Stężycy, ul. Królewska 4

Zapisy na wizyty:

Termin wizyty ustalany jest telefonicznie pod nr **795 180 292**

Na jaką pomoc możemy liczyć?

Nieodpłatna pomoc prawna obejmuje:

- ✓ poinformowanie o obowiązującym stanie prawnym
- ✓ oraz o przysługujących prawach i obowiązkach, w tym
- ✓ w związku z toczącym się postępowaniem przygotowawczym, administracyjnym, sądowym lub sądownoadministracyjnym,
- ✓ wskazanie sposobu rozwiązania problemu prawnego,
- ✓ przygotowanie projektu pisma w tych sprawach, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądownoadministracyjnym,
- ✓ sporządzenie projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w różnych rodzajach postępowań,
- ✓ nieodpłatną mediację

Nieodpłatna pomoc prawna nie obejmuje spraw związanych:

- ✓ z prowadzeniem działalności gospodarczej, z wyjątkiem przygotowania do rozpoczęcia tej działalności.

Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje:

- ✓ działania dostosowane do indywidualnej sytuacji osoby uprawnionej, zmierzające do podniesienia świadomości tej osoby o przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach oraz wsparcia w samodzielnym rozwiązywaniu problemu, w tym, w razie potrzeby, sporządzenie wspólnie z osobą uprawnioną planu działania i pomoc w jego realizacji. Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje w szczególności porady dla osób zadłużonych i porady z zakresu spraw mieszkaniowych oraz zabezpieczenia społecznego
- ✓ nieodpłatną mediację

Nieodpłatna mediacja obejmuje

- ✓ poinformowanie osoby uprawnionej o możliwościach skorzystania z polubownych metod rozwiązywania sporów, w szczególności mediacji oraz korzyściach z tego wynikających
- ✓ przygotowanie projektu umowy o mediację lub wniosku o przeprowadzenie mediacji
- ✓ przygotowanie projektu wniosku o przeprowadzenie postępowania mediacyjnego w sprawie karnej
- ✓ przeprowadzenie mediacji
- ✓ udzielenie pomocy w sporządzeniu do sądu wniosku o zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem

Nieodpłatna mediacja *nie obejmuje* spraw, w których:

- ✓ sąd lub inny organ wydały postanowienie o skierowaniu sprawy do mediacji lub postępowania mediacyjnego;
- ✓ zachodzi uzasadnione podejrzenie, że w relacji stron występuje przemoc.

Kto może skorzystać?

Z porad może skorzystać każda osoba, której nie stać na odpłatne porady i która złoży stosowne oświadczenie.

Nieodpłatna pomoc prawna obejmuje także sprawy związane z prowadzeniem działalności gospodarczej przez osoby fizyczne prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą – niezatrudniające innych osób w ciągu ostatniego roku.

Inne informacje

Porady co do zasady udzielane są podczas osobistej wizyty w punkcie porad. W sposób szczególny z nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego skorzystać mogą kobiety w ciąży, które z porad prawnych skorzystać mogą poza kolejnością.

Osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście, oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się - udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, może odbywać się poza punktem albo za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, tj. w miejscu zamieszkania, przez telefon, po umówieniu terminu wizyty wskazując preferowany sposób udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej czy obywatelskiej.

Edukacja prawna

Edukacja prawna jest procesem ustawicznym, prowadzonym wobec obywateli w każdym wieku. Edukacja młodzieży szkolnej obejmuje wiedzę na temat podstawowych praw oraz obowiązków, funkcjonowania profilaktyki i zwalczania przestępstw a także funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Ma ona na celu zapobieganie wykluczeniu prawnemu w dorosłym życiu oraz uwrażliwieniu na potrzebę zachowania porządku prawnego.

Szczególną wartość w edukacji prawnej mają metody aktywizujące oraz zajęcia praktyczne poruszające zagadnienia prawne. Pozwalają one uczniom skonfrontować ich dotychczasowe doświadczenie i poglądy z uniwersalnymi wartościami oraz literą prawa. To wyposaża ich w wiedzę i kształtuje umiejętność rozwiązywania problemów.

2. Darmowa pomoc prawna podczas epidemii koronawirusa

W powiecie ryckim nieodpłatne porady prawne udzielane są nieprzerwanie, z zastrzeżeniem ograniczeń spowodowanych stosowaniem reżimu sanitarnego w związku z obowiązującym na obszarze kraju stanem epidemii.

Z nieodpłatnej pomocy prawnej mogą korzystać osoby fizyczne prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą – niezatrudniające innych osób w ciągu ostatniego roku. Pomoc obejmuje sprawy związane z prowadzeniem działalności gospodarczej przez tych przedsiębiorców.

W Starostwie Powiatowym w Rykach radcowie i adwokaci udzielają porad zdalnie, po uprzednim zgłoszeniu telefonicznym wizyty.

Prawnicy udzielają porad codziennie w godzinach od 12.00 do 16.00.

Numer telefonu do rejestracji wizyty:

795 180 292

W punktach zlokalizowanych w Dęblinie, Stężycy, Kłoczewie, Nowodworze i Ułężu porady udzielane są także w sposób zdalny.

Na czym polega zdalne udzielanie porad?

W czasie stanu epidemii udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego może odbywać się za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość oraz poza lokalem punktu. Oznacza to, że realizacja zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w trakcie trwania epidemii (a także stanu nadzwyczajnego oraz stanu zagrożenia epidemicznego) może odbywać się za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość (np. telefon, e-mail, komunikatory internetowe) oraz poza lokalem punktu.

Obecnie przed uzyskaniem nieodpłatnej pomocy w powyższy sposób beneficjent nie jest zobowiązany do złożenia pisemnego oświadczenia, że nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej, a przedsiębiorca - osoba fizyczna nie musi składać pisemnego oświadczenia o niezatrudnianiu innych osób w ciągu ostatniego roku.

3. Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności

W przypadku ubiegania się o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności zespół powiatowy, jeżeli uzna, że spełnione są przesłanki do uzyskania przez wnioskodawcę statusu osoby niepełnosprawnej, wyda orzeczenie o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych lub odpowiedniego stopnia niepełnosprawności. Przedmiotowe rozstrzygnięcia mają charakter merytoryczny.

Orzekanie o niepełnosprawności

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (dalej jako UON) dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności.

Niepełnosprawność – oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy (art. 2 pkt 10) UON).

Podstawa uznania osoby, która nie ukończyła 16 r. ż. za osobę niepełnosprawną

Ma naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną	Przewidywany okres trwania upośledzenia stanu zdrowia przekracza 12 miesięcy	Wymaga zapewnienia jej całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu
--	--	---

Oprac. własne: Dorota Ulikowska

UWAGA

Wszystkie wymienione wyżej trzy przesłanki muszą wystąpić łącznie.

Niepełnosprawność dziecka orzeka się na czas określony, jednak na okres nie dłuższy niż do ukończenia przez dziecko 16 roku życia. Decydująca jest ocena możliwości poprawy funkcjonowania dziecka. Orzeczenie o niepełnosprawności wydaje się na wniosek złożony do Powiatowego/ Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności przez przedstawiciela ustawowego dziecka.

WAŻNE

W świetle przepisów regulujących postępowanie o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności - **dzieckiem jest osoba, która nie ukończyła 16 roku życia.**

Stopnie niepełnosprawności

W przypadku orzeczenia o stopniu niepełnosprawności przepisy ustawy przewidują gradację niepełnosprawności poprzez określenie jej stopni. Ustala się trzy stopnie niepełnosprawności, które stosuje się do realizacji celów określonych ustawą:

- znaczny
- umiarkowany
- lekki

Stopień niepełnosprawności osoby zainteresowanej orzeka się na czas określony lub na stałe. Decyduje ocena możliwości poprawy funkcjonowania osoby zainteresowanej.

Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydaje się osobie, która ukończyła 16 rok życia.

Znaczny stopień niepełnosprawności

Do **znacznego stopnia niepełnosprawności** zalicza się osoby (art. 4 ust. 1 UON):

1

Niezdolne do pracy i wymagające, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych, w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

2

Zdolne do pracy w warunkach pracy chronionej i wymagające, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych, w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Oprac. własne: Dorota Ulikowska

WAŻNE

Zarówno osoby z pierwszej jak i drugiej grupy muszą jednocześnie wymagać stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych, w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zaliczenie do znacznego stopnia niepełnosprawności możliwe jest tylko wówczas, gdy u osoby zainteresowanej występują jednocześnie ograniczenia w wykonywaniu zatrudnienia i konieczności stałej lub długotrwałej opieki i pomocy.

UWAGA

Niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację.

WAŻNE

Zaliczenie do znacznego stopnia niepełnosprawności, nie wyklucza możliwości zatrudnienia tej osoby u pracodawcy niezapewniającego warunków pracy chronionej w przypadkach:

- przystosowania przez pracodawcę stanowiska pracy do potrzeb tej osoby,
- zatrudnienia w formie telepracy.

Umiarkowany stopień niepełnosprawności

Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności mogą być zaliczone trzy grupy osób z naruszoną sprawnością organizmu (art. 4 ust. 2 UON):

1. niezdolne do pracy,
2. zdolne do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej,
3. wymagające czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Zaliczenie do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności osoby zainteresowanej, podobnie jak w odniesieniu do osoby zaliczonej do znacznego stopnia niepełnosprawności, nie wyklucza możliwości zatrudnienia tej osoby u pracodawcy niezapewniającego warunków pracy chronionej w przypadkach:

- przystosowania przez pracodawcę stanowiska pracy do potrzeb osoby niepełnosprawnej,
- zatrudnienia w formie telepracy.

WAŻNE

W odniesieniu do ograniczeń w zatrudnieniu definicja umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie różni się od definicji stopnia znacznego.

W obu przypadkach występuje kryterium niezdolności do pracy lub zdolności do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej.

Kolejnym kryterium kwalifikującym do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności jest **konieczność czasowej lub częściowej pomocy innych osób** w celu pełnienia ról społecznych. Użyty w definicji umiarkowanego stopnia niepełnosprawności wyraz „lub” oznacza, że w przeciwieństwie do znacznego stopnia niepełnosprawności, że każda z przesłanek stanowi samodzielną podstawę do zaliczenia do tego stopnia niepełnosprawności.

Lekki stopień niepełnosprawności

Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osoby (art. 4 ust. 3 UON) o naruszonej sprawności organizmu:

1. powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną,
2. mające ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

UWAGA

Nie ma wymogu, aby przesłanki powyższe (w pkt 1 i 2) występowały łącznie.

Kryteria i standardy postępowania

Obowiązujące w polskim systemie orzecznictwa o niepełnosprawności kryteria i standardy postępowania orzeczniczego zawarte w definicjach stopni niepełnosprawności oraz niepełnosprawności budowane są na konstrukcji określającej zachowane, mimo naruszonej sprawności organizmu, możliwości osoby w zakresie:

- samodzielnej egzystencji,
- pełnienia ról społecznych,
- zatrudnienia w odpowiednich warunkach.

Pojęcie niepełnosprawność / stopień niepełnosprawności obejmuje więc kategorię zdolności do pełnienia przez człowieka ról społecznych. Zachodzi bowiem zależność pomiędzy ograniczeniem zdolności do realizacji oczekiwań, funkcji, zachowań i postaw wynikających z zajmowanej pozycji społecznej w różnych grupach społecznych a niepełnosprawnością.

Niepełnosprawność, zgodnie z kryterium ustawowym, **to niemożność efektywnego pełnienia ról społecznych** tj. wypełniania zobowiązania wynikającego z zajmowanej pozycji społecznej przy korzystaniu przez osobę z przysługujących jej przywilejów i praw według bardziej lub mniej określonego wzoru, a więc niemożność bądź trudności w codziennej aktywności i uczestnictwie.

Rola społeczna jest zatem konsekwencją określonej pozycji jednostki w grupie, choć jej realizacja zależy od wielu innych czynników m.in. od zespołów norm i oczekiwań. Rola społeczna nie jest jednak jedynie odzwierciedleniem pozycji już posiadanej lub do której osoba dopiero aspiruje.

Symbole przyczyny niepełnosprawności

SYMBOL	OZNACZENIE PRZYCZYNY NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI
01-U	– upośledzenie umysłowe
02-P	– choroby psychiczne
03-L	– zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu
04-O	– choroby narządu wzroku
05-R	– upośledzenie narządu ruchu
06-E	– epilepsja
07-S	– choroby układu oddechowego i krążenia
08-T	– choroby układu pokarmowego
09-M	– choroby układu moczowo-płciowego
10-N	– choroby neurologiczne

11-I – inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego

12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe

Oprac. własne: Dorota Ulikowska

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573)

Dorota Ulikowska – Prawnik/Mediator

4. Wniosek o przywrócenie terminu do podjęcia czynności procesowej w postępowaniu cywilnym

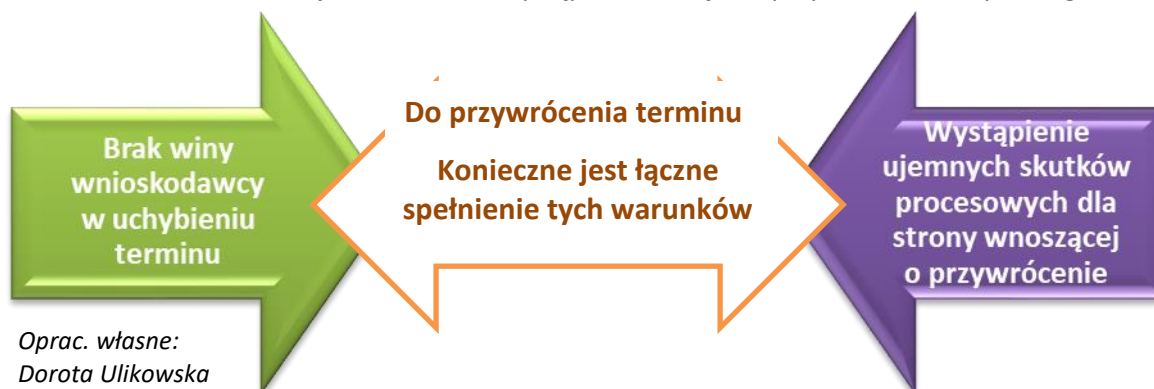
Strona w postępowaniu cywilnym (powód lub pozwany) powinna przywiązywać należyłą wagę do terminów procesowych, gdyż czynność procesowa podjęta przez stronę po upływie terminu jest bezskuteczna i zostanie przez sąd odrzucona. Sankcje dla strony, która nie dokonała czynności w terminie, mają służyć dyscyplinowaniu. Przywrócenie terminu do podjęcia czynności procesowej odnosi się do sytuacji wyjątkowej, ważnych przyczyn, niezawinionych, uniemożliwiających dokonanie czynności w terminie.

Instytucja przywrócenia terminu

Niedochowanie zakreślonych w Kodeksie postępowania cywilnego (dalej jako KPC) terminów do dokonania czynności procesowych pociąga za sobą negatywne skutki dla strony.

Zgodnie z art. 167 KPC ważną procesową zasadą jest, że czynność procesowa podjęta przez stronę po upływie terminu jest bezskuteczna, przy czym skutek taki następuje z mocy prawa (chyba że ustawa stanowi inaczej). Przewidziany za niedochowanie terminu skutek dotyczy zarówno terminów ustawowych, czyli przewidzianych w KPC, jak i terminów sądowych, czyli terminów wyznaczonych dla stron przez sąd.

Instytucją pozwalającą na zniwelowanie negatywnych dla strony skutków spowodowanych niedochowaniem terminu jest możliwość wystąpienia do sądu o przywrócenie uchybionego terminu.

O braku winy strony wnoszącej o przywrócenie terminu można mówić w sytuacji, gdy pomimo dochowania należytej staranności, zupełnie niezależnie od strony powstała przeszkoda do wykonania określonej czynności w przewidzianym terminie (np. choroba strony). W rozumieniu przepisów dotyczących przywrócenia terminu stroną jest także działający za stronę przedstawiciel ustawowy lub pełnomocnik procesowy. Uchybienie terminowi czynności przez pełnomocnika nie stanowi podstawy żądania przywrócenia terminu przez samą stronę.

WAŻNE**Przywrócenie terminu do dokonania czynności prawnej**

należy do kompetencji sądu, niezależnie od rodzaju terminu.

Sąd przywraca termin wyłącznie na wniosek strony, która miała w tym terminie dokonać określonej czynności procesowej.

Przesłanki przywrócenia terminu

Gdy czynność nie zostanie dokonana w terminie, jest bezskuteczna. Jeżeli apelacja zostanie wniesiona po upływie przewidzianego prawem terminu, zostanie odrzucona. Analogiczny skutek dotyczyć będzie spóźnionego zażalenia. Strona musi wnieść pismo w terminie, żeby było rozpoznane. Odrzucenie apelacji skutkuje tym, że kończy się postępowanie w sprawie, orzeczenie uprawomocni się i nie można go zmienić.

W przypadku prawomocnych postanowień, np. o zabezpieczeniu, możliwe jest złożenie nowego wniosku, np. o zmianę zabezpieczenia. Są jednak i takie przypadki, gdy po odrzuceniu zażalenia, np. na rozstrzygnięcie o kosztach, strona nie będzie mogła dążyć do zmiany określonego rozstrzygnięcia.

O ile w wielu przypadkach złożenie apelacji (zażalenia) po terminie jest związane z tym, że strona zapomniała o konieczności wniesienia go o czasie, o tyle zdarzają się też sytuacje wyjątkowe. Mają one miejsce wówczas, gdy strona z określonych przyczyn nie mogła udać się w terminie do sądu (lub na pocztę) żeby złożyć pismo. Brak dochowania terminu może wynikać z sytuacji niezależnych od strony, niezawinionych. Nie można stawiać znaku równości między przypadkiem, gdy strona mogła wnieść apelację w terminie, ale zapomniała, a sytuacją gdy niewniesienie pisma było od strony niezależne, np. choroba, kraksa drogowa, czy zdarzenia losowe.

PRZEPISY - art. 168 KPC

§ 1. Jeżeli strona nie dokonała w terminie czynności procesowej bez swojej winy, sąd na jej wniosek postanowi przywrócenie terminu.

§ 2. Przywrócenie nie jest dopuszczalne, jeżeli uchybienie terminu nie pociąga za sobą ujemnych dla strony skutków procesowych.

Strona może próbować wnieść o przywrócenie terminu do podjęcia określonej czynności, lecz przywrócenie nie nastąpi automatycznie. Instytucja przywrócenia terminu ma wyjątkowy charakter. Należy wykazać brak winy w spóźnieniu się z dokonaniem czynności.

Wniosek o przywrócenie terminu

Samo złożenie wniosku o przywrócenie terminu nie będzie skuteczne. Strona musi wyjaśnić, z jakich przyczyn nie mogła wnieść pisma w terminie, wskazując na brak swojej winy.

WAŻNE

Brak winy będzie wtedy, gdy dokonanie czynności obiektywnie nie było możliwe ze względu na wystąpienie okoliczności od strony niezależnych, nagłych, niespodziewanych, np. nagła choroba, wypadek komunikacyjny, powódź, awaria trakcji PKP, i.in.

Obecnie, w sytuacji występowania kolejnej fali Koronawirusa, o braku winy może świadczyć kwarantanna lub izolacja. Brak winy z powodu choroby może dotyczyć schorzenia, które oddziałuje także na sferę psychiczną i uniemożliwia zajęcie się sprawami innymi niż własne zdrowie. Jeżeli choroba utrudnia prawidłową ocenę sytuacji, powinna usprawiedliwiać niedochowanie terminu. Nie musi to być choroba, która uniemożliwia wyjście z domu. Brak winy ma m.in. miejsce, gdy strona nie zostanie pouczona np. o możliwości wniesienia apelacji lub zostanie błędnie pouczona o tym, do kiedy może podjąć określoną czynność.

WAŻNE

Przywrócenie terminu nie jest możliwe, jeśli stronie można przypisać niedbalstwo.

Do wniosku o przywrócenie terminu należy dołączyć dokumenty potwierdzające okoliczności na które strona się powołuje, uzasadniające ten wniosek np. dokumentacja medyczna, gdy choroba była przyczyną nie wykonania czynności w terminie.

Okoliczności te wystarczy jedynie uprawdopodobnić, co nie jest jednoznaczne z ich udowodnieniem, np. dowodem może być pisemne oświadczenie świadka. Sąd zdecyduje, czy jest to wystarczające, gdyż może też zdecydować o przesłuchaniu tego świadka.

PAMIĘTAJ!

We wniosku o przywrócenie terminu należy nie tylko uprawdopodobnić z jakiego powodu strona nie dochowała terminu, ale równocześnie ze złożeniem tegoż wniosku dokonać czynności, do której była zobowiązana, np. składając wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia apelacji, koniecznie należy też dołączyć apelację.

Strony bardzo często zapominają o dołączeniu głównego pisma, którego nie złożyli w wyznaczonym terminie i dla wniesienia którego wnoszą o przywrócenie terminu.

Dlatego pamiętaj!

Wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu należy dokonać czynności procesowej, której wniosek dotyczy.

W orzecznictwie wskazuje się, że możliwość przywrócenia terminu odnosi się tylko do sytuacji wyjątkowych.

ORZECZNICTWO

Postanowienie Sądu Najwyższego z 22 listopada 2019 r. (III CZ 40/19 -LEX nr 2775315)

Uchybienie terminu do dokonania oznaczonej czynności procesowej, spowodowane nawet lekkim niedbalstwem, narusza obiektywny miernik staranności i stanowi podstawę do oddalenia wniosku o przywrócenie terminu, skoro nawet lekkie niedbalstwo świadczy o zawinionym niedokonaniu czynności w terminie.

Trudności strony w ostatnim dniu terminu

Przyjmuje się, że niezawinione zdarzenie, które wystąpiło w ostatnim dniu terminu jest okolicznością uzasadniającą jego przywrócenie. Skoro strona ma prawo dokonać czynności nawet ostatniego dnia, to nie można jej zarzucać, że mogła to uczynić wcześniej i wtedy zdążyłaby przed pojawieniem się tej przeszkody.

ORZECZNICTWO

Postanowienie Sądu Najwyższego z 10 kwietnia 2019 r. (II PZ 5/19 - LEX nr 2643343)

Niedochowanie terminu do dokonania czynności procesowej następuje bez winy strony, gdy w jego ostatnim dniu pełnomocnik stał się niezdolny do pracy wskutek nagłego i niemożliwego do przewidzenia zdarzenia (art. 168 § 1 w związku z art. 169 § 2 KPC), chyba że miał on możliwość powierzenia dokonania tej czynności innej osobie.

Oddalenie wniosku o przywrócenie terminu

Wniosek o przywrócenie terminu nie zawsze będzie uznany przez sąd za zasadny. Gdy strona mogła wnieść pismo w terminie, ale tego nie uczyniła, wówczas sąd nie zgodzi się przywrócić terminu. Jeśli strona zapomni o tym, że miała złożyć w terminie pismo, sąd nie przywróci terminu. Gdy sąd odmówi przywrócenia terminu, np. do wniesienia apelacji, jednocześnie odrzuci również samą apelację, tym samym złożona apelacja będzie bezskuteczna.

Postanowienie sądu oddalające wniosek o przywrócenie terminu nie podlega samodzielnemu zaskarżeniu. Ale... jeżeli wniosek nie zostanie uwzględniony, co będzie skutkowało odrzuceniem apelacji jako spóźnionej, wówczas na postanowienie o odrzuceniu apelacji można złożyć zażalenie i zarzucić w nim, że sąd bezzasadnie nie uwzględnił wniosku o przywrócenie terminu. W sposób pośredni odmowa przywrócenia terminu będzie skontrolowana przez sąd odwoławczy.

NIE ZAPOMINAJ ŻE...

Nie dochowując terminów pozbawiasz się przysługujących Ci uprawnień

(np. możliwości zaskarżenia orzeczenia)

Do dochowania terminu wystarczy

że złożysz pismo procesowe w biurze podawczym w sądzie albo nadasz na pocztę

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1805)

Dorota Ulikowska – Prawnik/Mediator

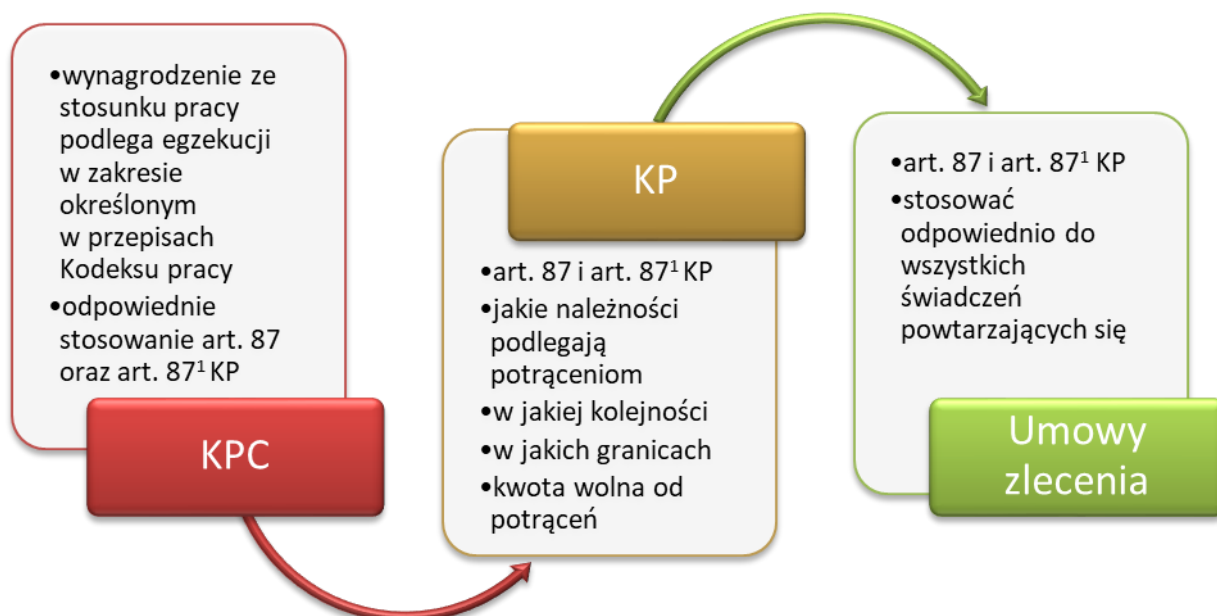
5. Wyliczenie kwoty wolnej od potrąceń przy umowach zlecenia

Potrącenia z umów zlecenia powinny być dokonywane z zachowaniem reguły, że jeżeli wynagrodzenie za realizowanie zlecenia można zaliczyć do świadczeń powtarzających się (wypłacanych cyklicznie), których celem jest zapewnienie utrzymania lub które stanowią jedyne źródło dochodu dłużnika, wówczas potrącanie z niego określonych należności powinno następować według zasad wskazanych w przepisach Kodeksu pracy.

Ograniczenie egzekucji

W Kodeksie postępowania cywilnego (dalej jako KPC) ustawodawca uregulował kwestię ograniczenia egzekucji, precyzując co egzekucji nie podlega: jakie przedmioty, prawa, należności. Generalnie – KPC stanowi, że wynagrodzenie ze stosunku pracy podlega egzekucji w zakresie określonym w przepisach Kodeksu pracy (dalej jako KP) i nakazuje odpowiednie stosowanie art. 87 oraz art. 87¹ KP, które odnoszą się do potrąceń z wynagrodzeń za pracę, czyli jakie należności podlegają potrąceniom, w jakiej kolejności, w jakich granicach oraz dotyczące kwoty wolnej od potrąceń.

W odniesieniu do egzekucji wynagrodzenia z umów zlecenia przepisy art. 87 i art. 87¹ KP należy również stosować odpowiednio do wszystkich świadczeń powtarzających się, których celem jest zapewnienie utrzymania albo stanowiących jedyne źródło dochodu dłużnika będącego osobą fizyczną (art. 833 § 2¹ KPC).

Oprac. własne: Dorota Ulikowska

Ma to na celu wyeliminowanie wątpliwości interpretacyjnych w zakresie ustalenia czy wynagrodzenie otrzymywane przez dłużnika zatrudnionego na podstawie umowy cywilnoprawnej

można uznać za świadczenie powtarzające się. Osoby zatrudnione na podstawie umowy zlecenia nadal są liczną grupą, a mimo to ich sytuacja jest wyraźnie gorsza, punktu widzenia uprawnień pracowniczych, niż osób zatrudnionych na umowę o pracę. W zakresie zapewnienia im minimum egzystencji i ochrony przed egzekucją należało zrównać pod tym względem zleceniobiorców z pracownikami.

W opinii Ministerstwa Sprawiedliwości

„Pracownicza” kwota wolna

Od 1 stycznia 2019 r.

do wynagrodzenia z umowy zlecenia posiadającego charakter świadczenia powtarzającego się,
które służy zapewnieniu utrzymania lub stanowi jedyne źródło dochodu,
stosuje się w całości przepisy dotyczące „pracowniczej” kwoty wolnej

Analogia jak przy zatrudnieniu niepełno-etatowym

W drodze analogii należy przyjąć, iż w przypadku zleceniobiorcy kwoty wolne od potrąceń
ulegają obniżeniu jak przy zatrudnieniu niepełno-etatowym – zgodnie z art. 87¹ § 2 KP,
a zatem jeśli w danym miesiącu wykonawca zlecenia przepracował część miesiąca
a przez to mniej godzin niż wynosi nominalny czas pracy
przewidziany dla pracownika pełnoetatowego,
kwoty wolne ulegają proporcjonalnemu obniżeniu tak jak przy zatrudnieniu na część etatu

Łączenie pracy etatowej ze zleceniem u jednego pracodawcy

Gdy dochodzi do łączenia pracy etatowej ze zleceniem u jednego pracodawcy,
ustalenie przez komornika wysokości kwoty wolnej od potrąceń,
winno nastąpić z uwzględnieniem całości uzyskiwanego dochodu zsumowanego z obu źródeł,
z tym zastrzeżeniem, że kwestię tę, z uwagi na brak uregulowania wprost w przepisach,
wyjaśni jednak dopiero orzecznictwo sądowe

Świadczenie wypłacane okresowo w powtarzających się odstępach czasu

Jeśli zleceniodawca otrzyma od organu egzekucyjnego
zajęcie wierzytelności przysługujących zleceniobiorcy,
a posiada wiedzę, że wynagrodzenie wypłacane zleceniobiorcy z tytułu zlecenia
ma charakter świadczenia wypłacanego okresowo w powtarzających się odstępach czasu
i którego celem jest zapewnienie utrzymania, albo stanowi jedyne źródło dochodu dłużnika,
wówczas powinien podjąć decyzję o zastosowaniu do tego wynagrodzenia
granicy potrącenia czy kwoty wolnej od potrąceń w wysokości minimalnej płacy
aktualnie przysługującej pracownikom

Oprac. własne: Dorota Ulikowska

Poglądy dotyczące ustalania kwoty wolnej od potrąceń w umowie zlecenia

Istnieją 3 poglądy dot. ustalania finalnej kwoty wolnej od potrąceń w umowie zlecenia

POGLĄD 1	POGLĄD 2	POGLĄD 3
Kwota wolna od potrąceń obowiązująca pracowników (wyliczona bez stosowania kwoty zmniejszającej zaliczkę podatkową), zmniejszana proporcjonalnie w przypadku, gdy w danym miesiącu zleceniobiorca przepracował część miesiąca, a przez to mniej godzin niż wynosi nominalny czas pracy przewidziany dla pracownika pełnoetatowego	Kwota wolna od potrąceń obowiązująca pracowników (wyliczona z uwzględnieniem kwoty zmniejszającej zaliczkę podatkową), zmniejszana proporcjonalnie w sytuacji, o której mowa obok - zob. POGLĄD 1	Kwota minimalnego wynagrodzenia przewidzianego dla pracownika zatrudnionego na pełen etat (zmniejszana analogicznie jak przy pracownikach pracujących na część etatu) po odjęciu podatku i składek ZUS wyliczonych według zasad obowiązujących przy rozliczaniu zleceniobiorców

Oprac. własne: Dorota Ulikowska

Zdaniem większości specjalistów zajmujących sprawami kadrowo-płacowymi najwłaściwsze jest stosowanie wytycznych opisanych w poglądzie trzecim.

W razie nieuzasadnionego przekazania komornikowi przez zleceniodawcę całości wynagrodzenia należnego wykonawcy zlecenia, dłużnikowi przysługuje możliwość złożenia wniosku o ograniczenie egzekucji celem wykazania spełnienia przesłanek uzasadniających odpowiednie zastosowanie przepisów Kodeksu pracy do świadczenia otrzymywanego przez niego z tytułu umowy zlecenia.

WAŻNE

Jeśli zleceniodawca otrzyma tytuł egzekucyjny dotyczący jego zleceniobiorcy, wówczas powinien odebrać od niego oświadczenie stwierdzające, czy zlecenie służy zapewnieniu utrzymania lub stanowi jedyne źródło dochodu.

Potrącenia z wynagrodzeń zleceniobiorców objętych PPK

W przypadku zleceniobiorców będących uczestnikami Pracowniczych Planów Kapitałowych (dalej jako PPK), kwoty wolne od potrąceń trzeba ustalać uwzględniając:

- zaliczkę podatkową należną od wpłat na PPK naliczanych od minimalnego wynagrodzenia z zastosowaniem faktycznie obowiązującej stawki procentowej przewidzianej dla wpłat finansowanych przez zakład pracy,

- wpłaty do PPK naliczane od kwoty minimalnego wynagrodzenia z zastosowaniem faktycznie obowiązującej danego zleceniobiorcę stawki procentowej wpłat (zarówno w części obowiązkowej, jak i dobrowolnej).

WAŻNE

Powyższe rozwiązania potwierdza Ministerstwo Finansów.

STANOWISTO MINISTERSTWA FINANSÓW

W aktualnym stanie prawnym, wyznaczając górny pułap potrąceń z wynagrodzenia należnego w ramach **umowy zlecenia objętej ochroną przed potrąceniami wynikającą z Kodeksu pracy**, od płacy brutto należy:

1. **w pierwszej kolejności** odjąć składki ZUS i zaliczkę podatkową (wyliczoną również od wpłat na PPK pokrywanych ze środków pracodawcy),
2. **następnie** odjąć wpłatę na PPK finansowaną przez zatrudnionego (zarówno podstawową, jak i wpłatę dodatkową, jeśli taką zatrudniony zadeklarował)

Dopiero od tak ustalonej kwoty trzeba wyznaczyć kwotę potrącenia:

- do limitów wskazanych w art. 87 § 1 Kodeksu pracy,
- z zachowaniem kwoty wolnej od potrąceń.

Oprac. własne: Dorota Ulikowska

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1805)
- Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t.j. Dz.U. 2020 r. poz.1320 ze zm.)

Źródło:

<https://serwiskadrowego.pl/2020/10/potracaenia-z-umowy-zlecenia-w-2021-jak-dokonywac-kiedy-stosowac-kwote-wolna-od-potracen/>

Dorota Ulikowska – Prawnik/Mediator